

Overweging St. Jan

Zondag jaar C 2022-05-15, 5^e zondag van Pasen, "Liefhebben"

Handelingen 14, 21-27 / Openbaring 21, 1-5a / Johannes 13, 31-33a 34-35

Het is de zondag van de Oosterse Kerken: we denken vandaag dan haast automatisch aan de Russisch Orthodoxe Kerk, de Oekraïense Orthodoxe Kerk en de oorlog die woedt. We denken aan landen, waar nog steeds christenen vervolgd worden. Oorlog is van alle tijden, maar liefde is ook van alle tijden.

En daarom spreken we vandaag over de liefde. Omdat het nodig is.

Juist nu, in deze wereld, waar oorlog is en verdeeldheid, misleiding en misinformatie, hebben we Jezus' ultieme gebod nodig: liefde. En die hebben niet alleen de Oosterse kerken nodig, maar wij allemaal.

Geen wraak, geen vergelding, geen oog om oog en tand om tand.
Geen egoïsme, egocentrisme, opschepperij, ijdelheid en eigendunk.

Maar onvoorwaardelijke liefde; zonder projecteren, zonder verwachtingen. De ander accepteren zoals die is, met al zijn en haar eigenaardigheden.

God scheidde de wateren van het land in Genesis; de chaos werd een halt toegeroepen. Water vol gevaren, water die ons kan verzwelgen, wordt in het Nieuwe Testament: Levend water, Jezus. Een Bron - van liefde! - waar we ons telkens aan kunnen laven.

Zijn we bereid óm te zien, in de eerste plaats naar ons eigen handelen, ons eigen oordeel, onze eigen verwachtingen? En zijn we bereid in te zien dat ónze oordelen en verwachtingen soms niets te maken hebben met de ander, maar meer met onszelf? Geven we toe dat we vaak beter zelf onze vooringenomenheid en overtuigingen kunnen veranderen en daarmee eerst in het reine moeten komen?

Eerlijk kijken naar anderen is eerst eerlijk kijken naar onszelf. En onszelf niet belangrijker maken dan de ander. De ander is nu eenmaal anders dan wij zijn. Dat erkennen is vaak al de eerste stap naar vrede.

Het is de aandacht die we elkaar geven, waarmee we betekenis aan elkaar geven. Betekenis aan ons leven geven, aan elkaars leven geven, aan de wereld geven. Niet door onszelf op een voetstuk te plaatsen en ons toe te laten juichen, niet door ons op te sluiten in wrok.

In Jezus' afscheidsrede, waar deze perikoop uit komt en waarin Jezus ons oproept om elkaar lief te hebben, gaat het laatste avondmaal vooraf - en met name de voetwassing: Jezus dient zijn leerlingen en roept zijn leerlingen op om ook dienaar te zijn. Hij geeft Judas een stuk brood en laat aan zich gebeuren wat er gebeuren moet. Jezus gaat zijn lot niet uit de weg; hij vecht er niet tegen. Hij is bereid zijn leven te geven voor ons. Wij hebben daar niet zelf om gevraagd. Jezus doet het 'gewoon'. Jezus doet dat uit ultieme liefde voor ons.

Wat mij erg ontroert is hoe Jezus zijn leerlingen noemt: kindertjes.

Ja, wij zijn niets meer dan kindertjes; kindertjes die hunkeren naar liefde, trouw, verbondenheid en geborgenheid. Hier laat Jezus zien hoe vaderlijk hij om ons geeft, hoeveel onze Vader van ons houdt, hoe hij ons probeert op te voeden met de tederheid van een ouder, het vertrouwen en ook: het loslaten.

“Wees hoeder van je broeder”, schreef Titus Brandsma, en: “Scheep contact. Vraag niet, oordeel niet, kijk niet om. Help gewoon”. Door gewoon goed te zijn voor anderen zijn we ware getuigen van Gods liefde. Oprechte belangstelling, gunnende liefde in plaats van jaloezie en afgunst, aandacht voor het kleine en troost bij verdriet.

In Johannes' visioen is er geen kwaad meer waar de eerste hemel en de eerste aarde verdwenen en de zee niet meer bestaat; er is geen ellende meer die ons kan overspoelen. Een hoopvol visioen, dat we met elkaar waar moeten maken. En waar kunnen maken. Met Gods hulp, met de liefde van Jezus Christus. Een liefde die Hij ons opdraagt en *toevertrouwt*.

Die nieuwe hemel en de nieuwe aarde, maken we met elkaar als wij werkelijk onze schouders eronder zetten. Het is die hoop die ons doet leven, die hoop die ons doet volhouden.

Die liefde is niet te hoog gegrepen. Ook wij kunnen het! Zoveel heiligen hebben die liefde voorgeleefd. Mensen zoals u en ik. Ook Titus Brandsma bleef geloven in de liefde, ondanks dat hij gevangen genomen werd, naar de strafgevangenis in Scheveningen werd gebracht en vervolgens naar Dachau werd getransporteerd. Achterop het liturgieboekje van 3 mei stond een prachtig citaat van Titus, dat hij schreef in Scheveningen, in 1942:

“God zegene Nederland. God zegene Duitsland. God geve, dat beide volkeren weldra weer in volle vrede en vrijheid naast elkander staan in zijn erkenning en tot zijn eer, tot heil en bloei van beide zo na verwante volkeren.”

Titus Brandsma, die vandaag, 15 mei 2022 is heilig verklaard, bleef de liefde trouw en bleef geloven in de kracht van vergeving. Niet alleen Nederland en Duitsland zijn verwante volkeren. Ook Rusland en Oekraïne. Ook ik en mijn burens. Wij allemaal. We zijn allemaal verwant als kinderen van God, onze Vader, verbonden met elkaar. Hoe kunnen we elkaar dan naar het leven staan!

Ook Charles de Foucauld, een Fransman die als militair God afschreef en erop los leefde maar zich bekeerde toen hij de vroomheid van de moslims in Algiers zag. Zich committeerde met de minste mensen en een kleine broeder van iedereen wilde zijn, geïnspireerd door Jezus. Omdat ook hij zag dat we allemaal broeders en zusters zijn. Dat sluit niet uit wat anderen doen, maar impliceert wat wij doen als we daartoe bereid zijn: elkaar liefhebben en trouw blijven.

Laten we daarom juist vandaag bidden dat we de kracht en inspiratie ontvangen naar het voorbeeld van de heilige Titus en de heilige Charles: om niet mee te gaan met de ideologieën van onze tijd, maar trouw blijven aan de liefde van Christus.

Die liefde vergt ook moed. Moed om de liefde niet op te geven, ondanks verzet en ontkenning van anderen. Ondanks onze eigen angsten: denk aan Petrus, die Jezus tot drie maal toe verloochende. Denk aan Titus, die toch bang geweest moet zijn in Dachau. Denk aan Jezus, die de beker liever aan zich voorbij zag gaan. Liefde maakt zacht-moedig.

We zien aan Jezus en aan allen die Hem tot het uiterste navolgden - Petrus, Titus, Charles - dat liefde overwint. Liefde vergeten we niet. Liefde inspireert. Liefde beweegt. Liefde ontroert. Liefde leeft. Liefde vergeeft. Liefde verbindt. Die liefde: dat is God die in ons aan het werk is. Dat is God, die de poort van het geloof opent en ons en anderen inspireert.

Liefde is een geschenk: een geschenk om dóór te geven. Een Godsgeschenk. Een geschenk om dankbaar voor te zijn en om steeds weer voor te kiezen. Ook als het niet zo gemakkelijk is.

Liefde maakt alle dingen nieuw, dan is er een nieuw Jeruzalem mogelijk.
Laten we herkenbaar zijn aan goedheid die ontwapent.
Laten we daar ons best voor doen!

Amen.